

МТСБУ дайджест

ВИПУСК 181 30.05.2022

**Генеральний директор
МТСБУ**

Володимир Шевченко:

«Показники діяльності сегменту «Зеленої картки» за 1 квартал 2022 р. – рекордні за останні п'ять років – свідчать про те, що навіть в умовах війни більшість українських водіїв, що прямували за кордон, не нехтували укладанням договору страхування.

В свою чергу, страховики-повні члени Бюро спростили процес оформлення договорів, щоб не затримувати на кордоні наших громадян.

Також щиро дякуємо іноземним колегам за тимчасове надання безкоштовного чи пільгового прикордонного страхування або за взяті на себе зобов'язання щодо покриття збитків, що можуть бути спричинені автівками на українській реєстрації»

У ЦЬОМУ ВИПУСКУ:

ГОЛОВНІ НОВИНИ	1
ІНШІ НОВИНИ	4
МОТОРНЕ СТРАХУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ	5
ПУБЛІКАЦІЇ В ЗМІ	7

ГОЛОВНІ НОВИНИ

Громадянам, які виїжджають за кордон на власному автомобілі, [необхідно мати поліс «Зелена картка»](#).

Національний банк та МТСБУ рекомендує громадянам України, які виїжджають за кордон на власному автомобілі, придбати поліс «Зелена картка» в зв'язку з отриманням від іноземних партнерів інформації про те, що **поліс «Зелена картка» вимагатиметься під час перетину кордону**.

Нагадаємо, з початку війни українці мали право перетинати кордони Польщі, Словаччини, Угорщини та Молдови на власних автомобілях без полісу «Зелена картка».

Ми вдячні усім країнам, які із розумінням поставилися до ситуації, в якій опинилися громадяни України.

Процес оформлення «Зеленої картки» наразі суттєво спрощено, можливо дистанційне придбання електронної версії сертифіката «Зелена картка».

Кількість договорів МТСБУ міжнародного страхування «Зелена картка» в 1 кв.2022 р. перевищила показники «доковідного» 2019 р.

Показник склав **297 тис. шт.**, що на **майже вдвічі більше** відповідного періоду минулого року, і навіть перевищує показники 1 кв. допандемійного 2019 р.

Сума нарахованих страхових премій становить **655,4 млн. грн.** Показник продемонстрував зростання на 57,6% у порівнянні з 1 кв. 2020 р. та є рекордним за останні 5 років.

За договорами міжнародного страхування врегульовано **828 вимог (-4,5%)** на суму **1,6 млн. євро**

(-35,9%). Зниження цих показників спричинене скороченням кількості договорів під час пандемії внаслідок обмеження транскордонного руху автомобілів.

Показники здійснення міжнародного страхування в січні-березні 2018-2022 рр.

Показники	січень-березень 2018	січень-березень 2019	січень-березень 2020	січень-березень 2021	січень-березень 2022	Зміни, 2022/2021,%
Кількість договорів страхування, які набули чинності у звітному періоді, шт.	142 701	212 616	207 826	151 394	296 971	96,2%
Сума нарахованих страхових премій, грн.	356 834 852	453 491 849	453 491 849	416 012 588	655 463 489	57,6%
Кількість сплачених вимог у звітному періоді, шт.	1 711	1 229	1 229	1 264	828	-34,5%
Сума сплачена за вимогами у звітному періоді, EUR	4 250 671	2 473 060	4 250 671	2 874 736	1 843 529	-35,9%

МТСБУ підтримує військовослужбовців, які стали учасниками ДТП.

МТСБУ з метою підтримки захисників і захисниць України прийняло **рішення не стягувати регреси** в судовому чи досудовому порядку з військових частин чи військовослужбовців ЗСУ в випадку, коли вони стали винуватцями ДТП, не маючи чинного полісу ОСЦПВ, та замість них відшкодування постраждалим було здійснено з фонду захисту потерпілих МТСБУ (згідно п.41.1.а Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»).

Така норма діятиме на період воєнного стану та півроку після його закінчення. Також припиняється примусове стягнення коштів з військових частин або військовослужбовців ЗСУ по вже прийнятих судових рішеннях щодо стягнення компенсацій по регресних позовах.

Генеральний директор МТСБУ Володимир Шевченко прокоментував: «МТСБУ з початку війни робить все можливе для підтримки українських громадян та ЗСУ. Наші захисники, військовослужбовці ЗСУ, зараз сконцентровані на головному завданні – обороні країни, тож ніщо не повинно відволікати їх від неї, навіть страхування. Компенсація всім постраждалим в разі настання ДТП, спричиненого військовослужбовцем ЗСУ, як завжди, буде здійснена з гарантійного фонду Бюро».

Володимир Шевченко нагадав, що за 2021 рік МТСБУ сплатило за водіїв, що стали винуватцями ДТП, не маючи чинного полісу ОСЦПВ, **183 млн. грн.**

МТСБУ оприлюднило інформацію щодо [підсумків діяльності ринку ОСЦПВ](#) за 1 кв. 2022 р.

Кількість укладених договорів склала **1,4 млн. шт.**, зменшившись на 27,3% у порівнянні з аналогічним періодом 2021 р. Сума страхових платежів склала **1,62 млрд. грн. (-14,1%).** Зниження показників викликане військовою агресією та відтоком автовласників за кордон України в евакуацію та залишення їх на тимчасово окупованій території.

Страховики ОСЦПВ врегулювали шляхом здійснення страхових виплат **31,6 тис. вимог (-26,2%)** та сплатили постраждалим в ДТП понад **700 млн. грн. (-18,7%).**

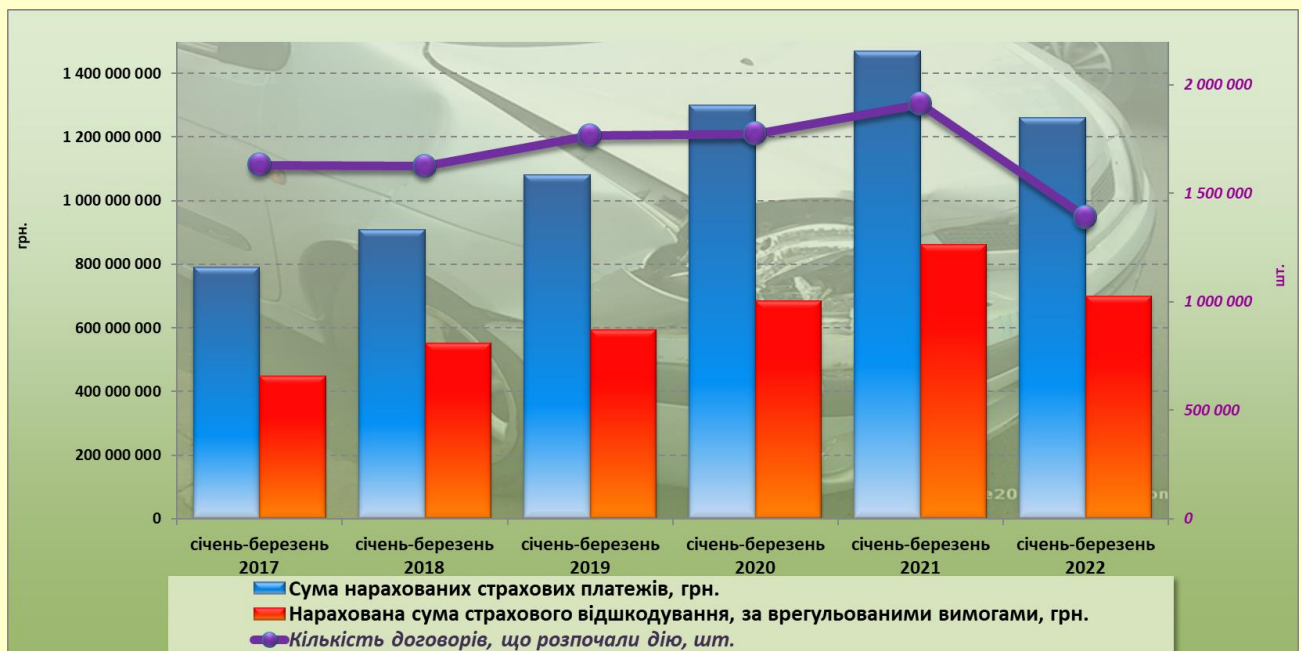
Кількість вимог, врегульованих за європротоколом, скоротилась на 20% до показника **12,3 тис. шт.**

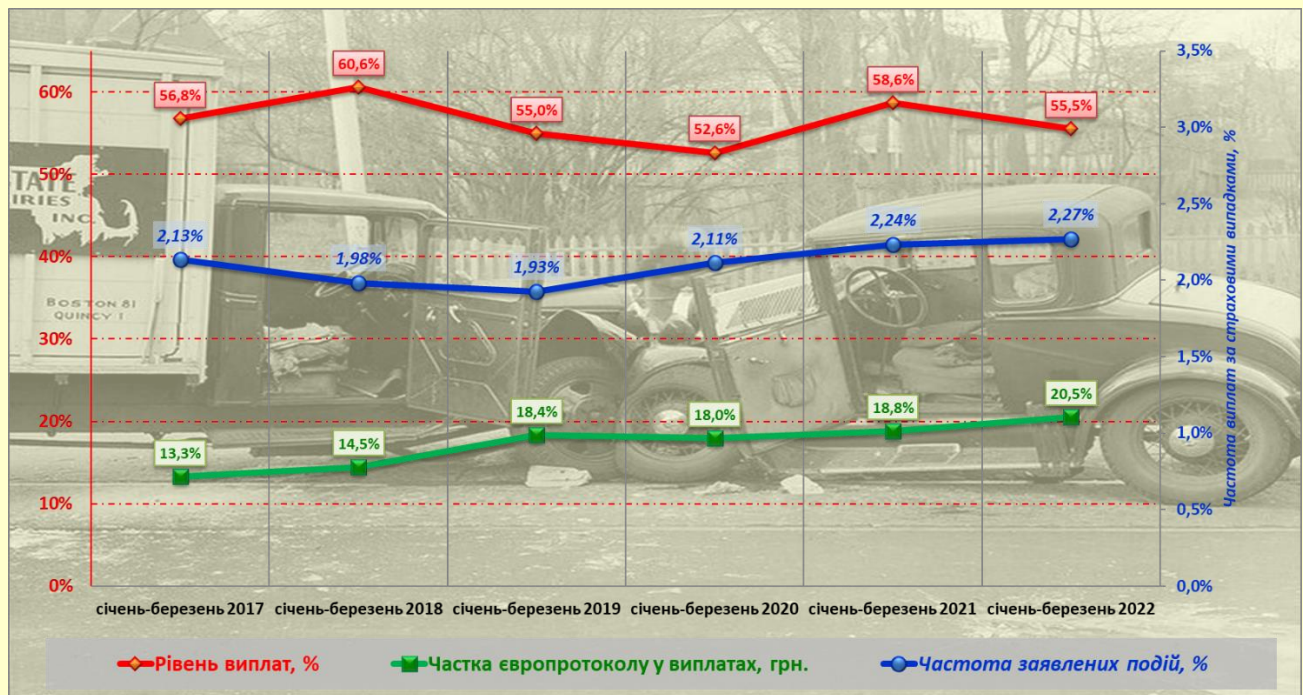
Сума виплат, здійснених за європротоколом, зменшилась на 11,3% і становила **144 млн. грн.** Питома вага вимог, врегульованих за європротоколом у загальній кількості сплачених вимог суттєво зросла і склала 39% (+3 в.п.), а у загальній сумі виплат – **20,5% (+2,3 в.п.).**

Кількість електронних полісів ОСЦПВ склала **731 тис. шт.** Сума премій за електронними договорами становить **743 млн. грн.**, це 59% від загальної суми премій. Частка електронних полісів у загальній кількості договорів склала 52,6%.

Основні показники здійснення ОСЦПВ за внутрішніми договорами в січні-березні 2017-2022 р.р.

Показники	січень-березень 2017	січень-березень 2018	січень-березень 2019	січень-березень 2020	січень-березень 2021	січень-березень 2022	Зміни 2022/2021, %
Кількість договорів, що розпочали дію, шт.	1 630 803	1 624 471	1 766 152	1 775 999	1 913 142	1 390 370	-27,3%
Сума нарахованих страхових платежів, грн.	790 722 296	909 699 911	1 080 867 082	1 300 063 389	1 469 666 447	1 262 646 491	-14,1%
Кількість вимог, врегульованих шляхом виплати страхового відшкодування, шт.	34 805	32 199	34 014	37 527	42 763	31 560	-26,2%
в т.ч. з використанням «європротоколу», шт.	8 259	8 403	11 818	13 041	15 450	12 343	-20,1%
Нарахована сума страхового відшкодування, за врегульованими вимогами, грн.	448 781 529	551 254 563	594 285 051	684 296 053	861 895 136	701 101 507	-18,7%
в т.ч. з використанням «європротоколу», грн.	59 519 201	79 783 211	109 083 061	123 005 167	162 337 057	143 929 382	-11,3%

ІНШІ НОВИНИ

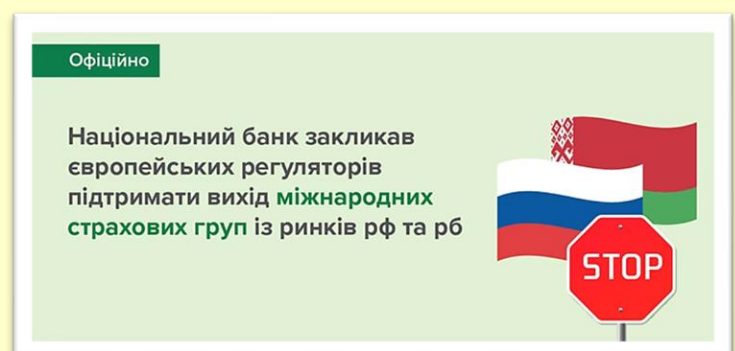
Національний банк закликав європейських регуляторів [підтримати вихід міжнародних страхових груп із ринків рф та рб](#).

Національний банк України закликав регуляторів небанківського фінансового ринку Австрії, Болгарії та Латвії підтримати вихід міжнародних страхових та інших небанківських фінансових груп із ринків рф та рб.

Це, з одного боку, зменшить репутаційні ризики для українських страховиків та інших фінансових установ – членів міжнародних страхових та фінансових груп, а з іншого – стане ще одним вагомим кроком до міжнародної ізоляції країн-агресорів.

«Ізоляція рф та рб від світового ринку страхування та ринку інших небанківських фінансових послуг – важлива складова нашої перемоги. Будь-яка співпраця з цими країнами означає фінансування військових злочинів та терористичних актів проти мирного населення. Закликаємо регуляторів, учасників світового ринку страхування та ринку інших небанківських фінансових ринків розірвати усі контакти з країнами-агресорами та допомогти Україні в її прагненні до миру та свободи», – прокоментував **Голова Національного банку Кирило Шевченко**.

Нагадаємо, Національний банк звернувся до міжнародних небанківських фінансових груп (**Euroins Insurance Group, Eleving Group, UNIQA Insurance Group AG, Vienna Insurance Group**), які працюють у тому числі і в Україні, припинити діяльність на території російської федерації та республіки білорусь.

Національний банк України продовжує вживати заходів для нівелювання можливого впливу агресора на діяльність учасників ринку небанківських фінансових послуг та надавати їм необхідну підтримку.

Регулятор заборонив громадянам рф, а також особам, що постійно проживають у рф, та російським компаніям, **які є власниками істотної участі (від 10%)** у страхових, лізингових, фінансових, факторингових компаніях та інших надавачах небанківських фінансових послуг, **прямо чи опосередковано користуватися правом голосу та брати участь в управлінні компанією** до скасування чи припинення воєнного стану в Україні.

Надавачі фінансових послуг, у яких власниками істотної участі є громадяни рф чи компанії, зареєстровані в рф, можуть звернутися до Національного банку для призначення довіреної особи, якій можна передати право їх голосу.

НБУ повідомив, що у квітні кількість учасників небанківського фінансового ринку зменшилася до 1 664 (станом на 30 квітня) з 1 682 (станом на 31 березня).

Упродовж квітня Національний банк не реєстрував нових учасників ринку небанківських фінансових послуг.

Станом на 30 квітня на небанківському ринку працювали **132 страховики non-life** (порівняно з попереднім місяцем кількість не змінилася) та **13 life-страховиків** (кількість не змінилася), 197 ломбардів (кількість не змінилася), 187 кредитних спілок (було 205), 110 лізингових компаній (кількість не змінилася), 894 фінансові компанії (кількість не змінилася), **64 страхові брокери** (кількість не змінилася) та 67

колекторських компаній (кількість не змінилася).

У квітні до Національного банку надійшло **23 запити** від учасників ринку на реєстраційні та ліцензійні дії. Кількість запитів стосовно фінансових компаній, ломбардів і лізингодавців становила 8. Кількість запитів щодо кредитних установ (банки та кредитні спілки) – 7, **страховиків – 8**.

МОТОРНЕ СТРАХУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ

Британський уряд встановлює зміни до ПДД (The Highway Code), щоб забезпечити безпечну появу перших автономних (без керування водієм) автомобілів на дорогах країни.

Зміни роз'яснюють обов'язки водіїв автономних транспортних засобів, у тому числі випадки, коли водій повинен бути готовий до повернення контролю за рухом автівки. Майбутні технології можуть покращити транспортний рух, зменшити затори, скоротити викиди та кількість ДТП, викликаних людськими помилками.

Уряд 20 квітня 2022 р. підтвердив, що до ПДД заплановані зміни, які є відповіддю на громадські консультації та продовжують прокладати шлях до більш безпечних та ефективних подорожей.

Зміни до ПДД допоможуть тому, щоб перша хвиля технології використовувалась безпечно, чітко пояснюючи, що під час руху в автономному режимі автомобілісти повинні бути готові своєчасно відновити контроль та власноруч керувати автівкою, якщо виникне така потреба.

Плани також включають **зміну поточного регулювання**, дозволяючи водіям переглядати інформацію на вбудованих дисплеях, яка не пов'язана з керуванням автівкою під час руху в автономному режимі. Однак незаконним

залишиться використання мобільних телефонів під час такого режиму, з урахуванням більшого ризику відволікання водія, як це доведено дослідженнями.

Враховуючи бум технологій автономного керування у всьому світові, **перші такі транспортні засоби можуть з'явитись на дорогах Британії до кінця цього року**. Вони пройдуть суворе тестування і будуть схвалені лише у разі відповідності жорстким стандартам.

Введення технології, ймовірно, почнеться з транспортних засобів, які рухатимуться на повільній швидкості по автомагістралях, ніж на автошляхах з перевантаженим трафіком.

Уряд оголосив у квітні минулого року, що транспортні засоби, оснащені технологією автоматизованої системи підтримки LANE (ALKS), можуть бути першим прикладом автономним автівок. Чинна технологія, доступна на ринку, є допоміжною. Це означає, що водії, мають постійно контролювати керування автівкою та несуть повну відповідальність. Призначений для використання на автомагістралях у повільному трафіку, ALKS дозволяє транспортному засобу самостійно рухатись по одній полосі на швидкості до 37 миль/год (59,5 км/год), що дає можливість легко та безпечно повернути контроль водієві, якщо виникне така потреба.

Уряд сподівається **мати повну нормативну базу для підтримки широкого розповсюдження технології до 2025 року**, допомагаючи зробити рух людей та товарів безпечнішим, екологічним та ефективним.

Технологія може покращити рівень безпеки дорожнього руху у Великобританії, зменшивши кількість людських помилок, які є причиною у 88% всіх зафіксованих дорожніх пригод у країні.

Латвійське бюро страховиків транспортних засобів (далі – ЛТАВ) провело соціальну кампанію «Якщо у вас немає ОСТА (аналог ОСЦПВ) – тоді не їдьте!».

В рамках кампанії, як через радари відеофіксації, так і за допомогою спеціально обладнаного транспортного засобу, дорожній рух контролювався по всій Латвії, щоб встановити, чи має автомобіль дійсний страховий поліс та технічний огляд.

«Протягом двох тижнів спеціалізований транспортний засіб перевіряв понад 28 тис. автомобілів, з яких 427 (>1,5%) не мали полісу, а в 397 – завершився строк дії техогляду. Отримані дані підтверджують статистику ЛТАВ, озвучену перед початком кампанії, що близько 1-2% транспортних засобів на латвійських дорогах не мають страхування», – каже **Яніс Абашін, голова правління ЛТАВ.**

У рамках кампанії кілька радарів по всій Латвії перевіряли ОСТА та техогляд в позаштатному режимі – тобто незалежно від швидкості транспортного засобу. Крім того, дорожній потік (для отримання статистичних даних) контролювався за допомогою спеціалізованого транспортного засобу, оснащеного системою Eunomia, яка дозволяє фіксувати швидкість руху декількох об'єктів, а також забезпечує обробку відео в режимі 360 градусів та автоматичне розпізнавання номерів в он-лайн режимі.

В рамках інформаційної кампанії була проведена широка робота, завдяки якій пояснюється, що ОСТА та технічний огляд – це не порожня формальність, яку вимагає держава від водіїв, а гарантія безпеки всіх учасників дорожнього руху. Кампанія фінансується за рахунок коштів фонду запобігання та профілактики ДТП, який формується з внесків страховиків у відсотках від ціни полісів ОСЦПВ.

ПУБЛІКАЦІЇ В ЗМІ

Видання «Фокус» підготувало матеріал [«Автострахування під час війни»](#), в якому генеральний директор Асоціації «Страховий бізнес» Вячеслав Черняхівський розповів читачам, що відбувається з КАСКО та ОСЦПВ в цей складний період часу:

«Головною новиною в автострахуванні з початку війни є те, що страхові компанії продовжують свою діяльність та виконують зобов'язання перед українцями, чиє майно чи здоров'я постраждали внаслідок ДТП.

Українські страховики відмовилися від можливості скористатися форс-мажорною ситуацією та у зв'язку з цим припинити виплату страхового відшкодування до завершення воєнного стану. Відповідно, **постраждалі в аваріях отримують компенсації як за ОСЦПВ (обов'язкове страхування цивільної відповідальності автовласників за шкоду третім особам), так і за КАСКО** (страхування власного транспортного засобу на випадок пошкодження унаслідок дорожньої пригоди, протиправних дій або наслідків стихійних явищ).

Проте автовласникам **варто поставитися з розумінням до реалій війни**, які

безумовно вплинули і на роботу страхових компаній. Частина співробітників, іноді — й керівники компаній, перебувають у лавах ЗСУ та тероборони, частина — в евакуації, що ускладнює поточну роботу, наприклад, підписання документів.

Є певні труднощі, пов'язані з наявними валютними обмеженнями з

боку НБУ щодо перестрахування всіх ризиків автотранспорту, крім "Зеленої карти". Знаю рідкісні випадки, коли працівникам страховиків доводиться проводити огляд постраждалих автомобілів, фактично, під обстрілами ворога. Тому тимчасове збільшення термінів виплат можливе з об'єктивних причин, але я не знаю жодного випадку, коли б у виплаті відмовили, посилаючись на війну чи шукали способи, щоб не платити потерпілому.

Основне, що треба розуміти автовласникам зараз — ні страхування КАСКО, ні ОСЦПВ не покривають воєнні ризики (їх здебільшого не покриває жоден договір страхування, крім спеціальних).

Якщо в машину влучила куля, вона знищена снарядом чи на неї наїхав ворожий танк — це не страховий випадок. Але якщо водій з необережності пошкодить авто, зачепивши огорожу або протитанковий їжак на блокпості, така ситуація вважатиметься страховим випадком, і збитки компенсує страховик.

Також маю нагадати, що під час воєнного стану наявність полісу ОСЦПВ залишається обов'язковою відповідно до вимог законодавства.

За моїми приблизними оцінками, за підсумками періоду війни, кількість виплат з автострахування скоротиться вдвічі. Здебільшого це викликано тим, що величезна кількість автомобілів виїхала за кордон під час евакуації. За обережними оцінками Ради бюро "Зелена карта" таких приблизно 200 тис. Виходячи зі статистики щодо кількості біженців, кількості населення, яке не встигло евакуюватися та зареєстрованого автотранспорту на тимчасово окупованих територіях, цифра може бути набагато більшою і досягати 1,5-1,6 млн автомобілів. Обмеження руху та продажу алкоголю, комендантська година та дефіцит бензину також наклали відбиток на частоту аварій — ДТП стало значно менше. Точні дані дізнаємось, коли Національна поліція оприлюднить статистику за лютий та березень.

Окремо хочу зауважити, що **страховики намагаються полегшити життя своїм клієнтам з огляду на складні обставини, за яких опинилися всі українці.** Деякі страхові компанії розширили для біженців покриття полісами каско на європейські країни, деякі зменшують суми страхових платежів, якщо, наприклад, зараз автомобіль стоїть без експлуатації, за рахунок скорочення переліку застрахованих ризиків — оскільки не варто страхувати та платити за ризики ДТП, якщо автомобіль стоїть у гаражі або на стоянці.

Одразу після початку війни страховики—повні члени Моторного (транспортного) страхового бюро України (ті компанії, які мають право укладати договори міжнародного страхування «Зелена карта»), вирішили знизити ціни на нього на 50%, а також **значно спростили процедуру укладання договору.** За відсутності паперових бланків «Зеленої карти», договори можуть оформлятися в чорно-білих копіях або шляхом генерування pdf-файлів. Після оформлення договору та здійснення оплати страховики вносять дані про нього до Централізованої бази даних МТСБУ та надсилають клієнту pdf-файл страхового сертифікату. Раніше до війни поліси «Зеленої карти» оформлялися виключно на паперовому бланку.

Головним ризиком для всього страхового ринку, для його стабільності, а отже, для виконання зобов'язань перед клієнтами, я вважаю значне (50% і більше) скорочення обсягу зібраних страховиками премій.

Страхові платежі впали значно суттєвіше, ніж виплати. Тобто, простими словами, страхові компанії віддають клієнтам більше коштів, ніж отримують від них.

Для виплат постраждалим у страховиків сформовано відповідні страхові резерви, а фінансування роботи всіх служб і працівників компаній поточних надходжень вже недостатньо. Ситуація зрозуміла — у багатьох українців зараз стоїть питання, як вижити та забезпечити сім'ям найнеобхідніші товари та послуги, до яких страхування наші громадяни здебільшого не додають.

Незважаючи на це, я хочу закликати тих, хто має можливість **укладати необхідні їм договори страхування.** Це убезпечить від значних фінансових витрат у разі настання страхового випадку, і дозволить компаніям і надалі надавати українцям страховий захист, сплачувати податки, допомагати армії та наближати нашу перемогу.